

Başvekiİden Rüşvet Teklifi!

BAŞVEKİLDEN RÜŞVET TEKLİFİ

SENE 1946... Büyük Doğu'nun üçüncü yılı ve ikinci devresi... örfi idare tarafından kapatılmış bulunuyoruz. Sebep, kapağımıza koyduğumuz kocaman bir kulak resmi ve üstünde bir yazı: Başımızda kulak istiyoruz!

Bu kapak kompozisyonunun zahirdeki mânası, istediği kadar «milletin dertlerini dinleyecek bir devlet kulağına muhtacız!» demek olsun... Halk Partisi çetesinin başı «Şekavetmeâp Efendimiz» in sağır olduğu malûm... Hemen onun sağırlılığını işaretlediğimiz hükmüne varıyorlar ve bizi kapatıyorlar...

İyi ki, bu kadariyle kaldılar ve beni zindana atmadılar. 0 güne kadar yedek subaylığımı yaparken siyasî yazı yazmış olmaktan yediğim ve Sultan Ahmet Cezaevinde ucundan gördüğüm bir günlük hapis müstesna, hapishane nedir, tanımış değilim.

Erenköyünde, eski bir paşadan kalma, büyük bir ahşap köşkte oturmaktayım... 5-6 metre genişliğinde ve 10-12 metre uzunluğunda muhteşem bir salon ve etrafında, yüksek tavanları yaldız nakışlı, büyük büyük odalar... Bu salonda, (stil) eşya arasında, bir ileri, bir geri, dolaşarak, bitmez bir (manej) halinde gidip gelerek halimi düşünüyorum.

Akşam yemeğim olmasa bile, mükellef bir koltukta ve şahşahalı bir dekor içinde züğürt bir şato sahibi edasiyle halimi düşünmek bana çok zevkli görünüyor. Sanki böyle bir dekor içinde düşüncelere dalmanın çözemeyeceği mesele yoktur. Şu farkla ki, ben bu köşkte basit bir kiracıyım; içindeki eşya da, eski paşadan kalma birtakım demirbaşlardan sonra, annemin Beylerbeyindeki evinden taşıdığım baba yadigârlarından ibaret...

Eski paşadan kalma, çerçevelerinin yaldızları dökük, kocaman duvar aynalarında, mazi, gözlerini şimdiki dünyaya yummuş bir hayalettir.

Kelimenin tam kavramıyla meteliksiz ve ümitsizim... Kapatılan Büyük Doğu'nun Anadolu bayilerinden alacağı olan, parça parça dağınık onbinlerce liradan on kuruş bile tahsil edebilmem imkânsız... Henüz, Mehmet ve Ömer isimli biri ikibuçuk, öbürü birbuçuk yaşlarında iki erkek çocuk sahibiyim.

Böyle bir günde, sabah vakti kapım çalındı:

– Sütçü, dediler! galiba parasını istemeye geldi!

Kapıya çıktım. Sütçü beni ne halde görmüş olmalı ki, hemen:

– Aman, beyefendi, dedi; sıkılmayınız, ne zaman olsa verirsiniz!

Ve günlük sütünü bırakıp gitti.

Salonda, züğürt asilzade zevki icabı, (kapitone) mor kadife döşeli bir ingiliz koltuğuna gömülmüş düşünürken yine çalınan kapı:

– Postacı!...

Postacı bana bir havale ihbarnamesi uzatıp imzamı aldı. Gelen para 400 lira... Bugünün parasiyle en aşağı 7-8 bin lira... Ama kimden geldiği belli değil... 0 gün için böyle bir parayı bana gönderecek hiç kimse yok...

Hemen postahane yolunu tuttum.

Havale kâğıdını çıkardılar.

Bir de ne göreyim?

Gönderen, Başvekâlet Hususî Kalem Müdürü Fuat Bayramoğlu... Yâni bizzat Başvekil...

Hiçbir şey anlamadan parayı aldım ve eve döndüm. Vaziyeti bana izah edecek zuhuratı bekliyorum.

Akşama doğru, evde, ev sahibine ait telefon öttü:

«– Burası Ankara... Nafia Vekili Cevdet Kerim İncedayı görüşecekler...

Cevdet Kerim İncedayı, Halk Partisi muhitinden tek tanıdığım ve alâka gördüğüm, incelik bilir insan...

– Nasılsınız, Necip Fazıl Bey, iyi misiniz?

– Çok şükür, efendim, siz nasılsınız?

– Hep iyiyiz! Havalemizi aldınız mı?

– Aldım ve hiçbir şey anlayamadım!

– Başvekil Recep Peker sizinle görüşmek istiyor. Onda bu alâkayı ben uyandırdım. Ankara'ya kadar zahmet etmenizi rica ediyorlar. Gönderilen para yol harçlığınız ve masraflarınız içindir. Yarın hemen teşrifinizi rica ederim. Doğru bana, Vekâlete geliniz! Beraberce gideriz.

O zamana kadar, yerlerinde belirteceğim gibi Celâl Bayar, Refik Saydam ve Saraçoğlu Şükrü'den başka hiç bir Başvekille, uzaktan yakından en küçük temasım olmamıştır. Topyekûn ve hepsine bir dâvanın bayrağını açmış bulunduğuma göre de, C.H.P. serisi içinde hiç bir Başvekilden ümit sahibi olmama imkân yoktur. Hele bunlar arasında Recep Peker gibi, ruhu, İslâm nefretinde peklik çeken, en sert kabızlık içinde betonlaşan bir Başvekilden ne umabilirim, yahut benden ne bekleyebilir?

Ben ondan hiçbir şey ümit edemem ama, o benden insan devşirmekteki, ahlâk yokluğundan faydalanma, korkutma veya menfaatlendirme metoduyla birşeyler bekleyebilir.

Kaldı ki, o sıralarda Demokrat Parti yeni bir kuruluş halindedir ve 1946 seçimlerinde Meclise 60 küsur mebus getirmeyi başarmıştır. Benimse bu Partiye bakışım, bellibaşlı bir kök üzerindeki ağacın dalları arasında ihtilâf iddiasında hâzin bir komedyaya teşhisidir. Bu teşhis Büyük Doğu sütunlarına aksettirilmiş ve dâvalarını kökten ele almakla mükellef

müslümanların hayale kapılmamaları, (kaş-kaş) oyununa gelmemeleri, fakat bundan Halk Partisi lehine bir pay çıkmasına da yol açmamaları için gerekli işaretler verilmiştir.

İşte Recep Peker, bizim bu görüşümüzden faydalanıp bir an için Halk Partisinin yakasını bırakmamızı ve hücumlarımızı Demokrat Partiye yöneltmemizi isteyebilir. Takdir edemez ki, somut ve tezatsız bir bütün halinde örgüleşen dünya görüşümüz, bir eliyle yakaladığı Demokrat Parti kafasını, öbür eliyle de Halk Partisi kafasını kavramak ve onları birbirine çarpmak suretiyle tahrip etmekten başka metod sahibi olamaz.

Bu fikirler, mahalle çocuklarının üflediği düdüklü balonlar gibi ruhumu germiş, Ankaraya vardım.

Nafia Vekâletinde beni hemen kabul eden İncedayı şöyle dedi:

Tren sizi yormuş olabilir. Hemen bir otele inip istirahat ediniz! Ben akşama doğru sizi otelden alırım; beraberce Başvekâlete gideriz. Şimdi telefon edip Beyefendiye vaziyeti bildireyim...

Ve yanımda telefonu açıp «Beyefendi» ile görüştü:

– Necip Fazıl Bey geldi. Kendisine istirahat etmesini ve tarafınızdan geç vakit kabul edilebileceğini bildirdim.

– Pek güzel, efendim, buyurduğunuz saatte huzurunuzda oluruz...

Cevdet Kerim gevrek bir kahkaha attı:

– Harika... espri!... Kendisine söylememe izin veriyor musunuz?

– Hürmetler ederim!

Cevdet Kerim, laubali tebessümünü yalnız bana göstererek Recep Peker nezdinde bir nevi «mutemet» ve «nazı geçer» adam edasını takınmaya gayret ederken, «general»in karşısında gözde bir posta erinden ileriye geçemediği hissini yenmeye çalışıyordu.

«Harika espri»yi izah etti:

– «Akşama kadar iyice hazırlansınlar ve silâhlansınlar.» diyor, Başvekil... Hesaplaşma çetin olacakmış... Size avans veriyor. Şövalyece değil mi?

– Tam şövalyece!... Eli ve dili bağlı adama zindan hücrelerinde verilen avans, tam şövalyece!...

İncedayı biraz evvel telefonda attığı gevrek kahkahayı tekrarladıktan sonra birdenbire gözüne zoraki bir ciddiyet doldurdu.

Sizden rica ederim, Başvekile karşı dikbaşlılık etmeyiniz! Onun ne kadar dikbaşlı olduğunu tasavvur edemezsiniz! Biraz müsamahalı ve tahammüllü olmanızı beklerim.

Ve beni, tesbit ettiğimiz otelden akşam saat 6 da almak üzere uğurladı.

Otelde hayalimin gözü önüne kocaman bir satranç tahtası serdim ve karşıma Recep Peker'i oturttum. Ona, taşları hareket ettirmekte en usta ve en imtiyazlı hamleleri verdikten sonra bunlara tek tek nasıl mukabele edeceğimi tasarladım. Adetâ, görünürde ve gizlide ne kadar ihtimal varsa hemen hepsini düşündüm; karşılıklı bütün taarruz, müdafaa, ihata ve ric'at yollarını hesapladım ve her davranışın karşısına mukabil bir davranışla çıkmayı ve asla sürprize gelmemeyi dikkate aldım.

Recep Peker, Halk Partisinde bir nevi (ideolog) rolünü oynadığına göre, elbette ki, benimle bir fikir mücadelesine girmeyi, beni her yönden mat etmeyi, kendisine çekmeyi deneyecekti. Bu yol, taraflar hesabına karşılıklı olarak çıkmaz sokaktı. O halde iki taraf da, ebedî bir düşmanlık içinde tutunabilecekleri bazı anlaşma ve bağdaşma noktaları bulunup bulunmadığını arayacaklardı.

Bizim içinse, hedef ve taktik gayet basit: Her türlü oyalamaca, avutmaca, aldatmaca var; hiçbir tâviz yok...

Mevsim icabı, havanın kararmaya başladığı saat 6 da, İncedayı ile yanyana, şimdiki Maliye Bakanlığı binasının merkez kısmında bulunan Başvekâlet dairesindeyiz. Kapıda jandarma ve polisler yanımdaki «Vekil Beyefendi» yi selâmlıyor ve biz teşrifat merdiveni biçimindeki mermer basamaklardan ağır ağır çıkıyoruz.

Recep Peker'in makam odasına girer girmez hesaba katılması imkânsız bir (sürpriz) le karşılaştım.

Elektrikleri yakılmamış, alacakaranlık, eşyasının bir türlü dolduramadığı, barhane gibi bir oda... Yalnız, sol taraftaki büyük yazı masasının sol yanında, maskeli, projektörvâri korkunç bir abajurdan ejderha dili şeklinde bir ışık fışkırıyor. 500 veya 1000 mumluk abajur, masanın orta tarafına, Recep Peker'le karşı karşıya oturulmak üzere yerleştirilmiş bir sandalyeye doğru, hafif çarpıtılmış... öyle ki, bu sandalyeye oturtulacak insan, ameliyat masasında bir hasta gibi ışık dairesinin içinde ve bütün gözler üzerindeyken, o, hiçbir şey görmemeye, farketmemeye mahkûmdur.

Recep Peker tepeden bakan bir tavırla elimi sıkıp, oturmam için mahut sandalyeyi gösterir göstermez hemen mizansenin farkına vardım. İskemleye geçip üç beş alışılmış klişe sözlerden sonra, gayet pişkin, elimi uzatıp abajuru kavradım ve bu defa onun yüzüne doğru çevirdim.

Recep Peker zahmetli bir sırıtışla güldü.

– Işık aramızda olsun!

Dedi ve abajuru, masayı aydınlatacak biçimde her zamanki durumuna getirdi.

İncedayı arkalarda ve karanlıkta kalmış, adetâ ufuklara kaçmıştır. Vazifesinin bittiğini anlatan ve herhangi bir bahse karışmaya niyetli olmadığını gösteren bir hal içindedir.

Recep Peker hiçbir (kreşendo) oyununa lüzum görmeden,

birdenbire ve en tiz perdeden çıkışını yaptı:

– O, Büyük Doğu ismi nedir öyle? O ne yalçın gurur ve azamet ifadesi!... Siz özlediğiniz inkılâbı, İslâmiyetle, bildiğimiz müslümanlarla mı yapacaksınız?

Sustum. Devam etti:

– Mecmuanızda «Sır» adlı bir piyes tefrikasına başladınız. Bu, apaçık, milleti kanlı ihtilâle teşvik, tahrik eseridir. Ve siz bakın o savcı beylerin haline ki, kulakları patlatırcasına yükseltilen bu sesi duymamışlardır, örfi İdareyi uyandırdık. Yakında hesap verirsiniz. Şükrediniz ki, muhakemeniz tevkifsiz görülecektir.

Açık bir ihtar!... Demek istiyordu ki, Recep Peker:

Eğer bu odadan menfi bir neticeyle ayrılacak olursanız, istanbul'a ayak basar basmaz tutuklanmanız işten değildir.

Arkasını duvara doğru koltuğuna yasladı, göbeğini şişirdi ve bir hayret tavrı takındı:

– Siz ha, «Bir Adam Yaratmak» piyesini yazan siz!... Ben o piyesi iki defa seyrettim. Siz şimdi çetik pabuçlu, üstünden kandil yağı kokusu gelen bir softadan farksızsınız!

Her şey anlaşılılmıştı. Mağrur bir hamakat içinde çifte kavrulmuş gibi kaskatı bünyesini açığa vuran Recep Peker bütün köprüleri atıyordu. Zaten bizce muhal bir anlaşma bahsinde kendi tarafından da bütün yolları kesiyor ve ilk hamle olarak karşımıza bütün dehşet vasıtalarıyla rejim ve hükümeti çıkarıyordu. Dilinin altında kemikleşen bir mâna vardı:

– Ya bizden olursun, yahut başına gelecekleri görürsün!...

Hemen ayağa kalktım:

– Beyefendi, dedim; devletin bunca yükünü çeken omuzlarınızdan, müsaadenizle kendi sinek yükümü eksilteyim ve

zamanınıza kıymayayım! Davetinize geldim, fakat sizi bu ümitsiz halde göreceğimi ve bana emir subayınıza suç yöneltircesine hitap edeceğinizi hesaba katamadım. Bu yoldan hiçbir yere varamayız. Müsaadenizle...

Ayağa kalktı ve en sert kumanda tonuyla haykırdı:

– Lütfedin, oturun!

– Hayvan herif, otur!

Demekten farksız bir ton... Hayretle oturdum. Hep o konuştu.

Belki bir saat, birbuçuk saat, benim sanat kabiliyetimden, şiirlerimden, tiyatro eserlerimden bahsedip bütün güzel renk ve çizgilerin vitrini demek olan bir balo misali üzerinde durdu, yaptıkları inkılâbı bu vitrine benzetti ve hayretle doğruldu:

– Nasıl olur da böyle bir Necip Fazıl bu baloya çetik pabuçla girer ve en güzel renkler ve çizgiler vitrinini baltayla kırmaya kalkar?

Peşinden, hiç beklenmedik anda çekmecesini çekip içinden, Merkez Bankasının bandajıyla sarılı bir deste binlik çıkardı ve masaya koydu.

Binliklerin destesinden gözüme ilk çarpan şekil, «Şekavetmeâb Efendimiz»in banknotlara yerleştirilen ceberûtî suratı... Hayret ve dehşet!!!

Recep Peker, çekmecedan çıkardığı 100 bin liralık desteye yumruğunu dayamış, mırıldandı:

– Her şeye rağmen size bir yardımda bulunmak isterim. Bu parayla günlük gazeteye de gidebilirsiniz... Karşılığında sizden bekleyeceğim, dâvanızın dışında ve ona aykırı bir şey değildir. Demokrat Partinin aleyhinde olduğunuzu biliyorum. Bir an için bizi unutup onlarla uğraşmanızı tavsiye edeceğim. Bir de, din bağlılığınızı bizi harekete zorlayacak derecede

açığa vurmamanız, biraz peçelemeniz gerekiyor. Yoksa, Hilmi Uran'ın bana dediği gibi, sizin samimî bir inanç, sabit bir prensip ve değışmez bir mezhep sahibi olduğunuzdan ve satın alınması imkânsız bir vicdan taşıdığınızdan şüphemiz yoktur.

Recep Peker bunları söylerken ben tırnaklarıma bakıyordum. Bana öyle gelmişti ki, yüzüm şöyle dursun, tırnaklarım bile kızarmıştır.

Bu zat, etrafındakilerin daima bir parça kemik bekleyen, bir parça kemikle gayesine eren köpek mizaçlarından elde edilmiş bir alışkanlık yüzünde bana menfaat teklif ederken, insanlar ve tipler arasında fark gözetmeyecek derecede kaba olabilir miydi? Düpedüz insan bu kadar kaba olabilir miydi?

Olabilirmiş...

Biraz evvel bana balo ve vitrin misalini veren, benden (estetik-güzellik ilmine bağlı) idrak bekleyen, bende bir estetik güzellik ilmi mütehassısı) gören ve kendince beni bu bakımdan İslâmiyete yakıştırmayan adam, şimdi, bana menfaat teklif ederken, hiçbir hayvanın dışısını visale davetinde düşemeyeceği canhıraş barbarlığa yuvarlanıyordu.

Bu hal bana hayâsızlığın son mertebesi göründü ve ağzımdan ihtiyatsızca şu kelimeler döküldü:

– Ben size ne yaptım, ne türlü ümit verdim ki, bana bu teklifte bulunabiliyorsunuz?

adeta muhatabımı görmemezlikten geliyor, hicapsızlık mesuliyetini üzerime alıyor, mesuliyetin bende olmak gerektiğini vehmediyor ve kendimi kurtarmaya çalışıyordum.

Recep Peker (mistik-sırrî) inceliklerden uzak, daima kaba ve hendesî zekâsına rağmen vaziyetteki dehşeti kavradı ve bahsi aynı kabalıkla kapamaya, mühürlemeye davrandı:

– Madem ki, mukabeleniz budur; öyleyse sizi bütün icra kuvvetlerimizle, polisimiz, jandarmamız, ordumuz, her

şeyimizle tevkif etmek.....

Sonra eliyle «dur» işareti verip devam etti:

Yani durdurmak müsaadesini bize veriyorsunuz demektir!

Hayâsızlık şirretliğe dönüyor, oradan hakaret ihtiyacına çevriliyor ve en nobran bir tehdit zavallı bir istihza ambalajı içinde yüzüme çarpılıyordu.

Ayağa kalktığım zaman, «ne yapıyorsun?» gibilerden Cevdet Kerim'i yanımda buldum.

Recep Peker susuyor ve artık lütfedip oturmamdan bir şey çıkmayacağını anlamışa benziyor.

Hususî kalemden tek başıma çıkarken, şu anki Dış İşleri Bakanlığında yüksek bir makam sahibi olduğumu sandığım Fuat Bayramoğlu, Başvekilinin emriyle yol parasını gönderdiği bu garip adama uzun uzun baktı ve onun veda sözüne mukabele etti:

– Güle güle...

Hâdisenin fâiliyle şahidinden ikisi de şu anda toprak altında...

Bu bakımdan benim, bütün bu sahneleri uydurmuş olmadığım neyle sabit?

Vesika çapında birkaç karineye sahibim:

1947 de açılan hapisane hayatımda bir münasebetle hâdiseyi hâkimlere ifşa etmeye davranmış ve «bu sözler sadet dışındadır, zapta da geçirilemez» mukabelesiyle karşılaşmıştım. Ben de, sözlerimin kesilmesini müdafaa hakkıma engel olma sayacağımı bildirmiş ve her şeyi anlatmıştım. Hâdise, gizli celseye rağmen bazı gazetelere sızmış, fakat Recep Peker'den en küçük tekzip ve yalancılık ithamı gelmemişti.

Bir müddet sonra, Demokrat Parti iktidarı zamanında, Maarif Vekili Tefik İleri, bana Menderes tarafından vakıanın tesbit

ettirilmiş ve doğruluğunun öğrenilmiş olduğunu söyledi. Onlar da şimdi mezarda... Fakat mutlak şahit Allah, Hayy ve Kayyum...

Bu arada en güzel tecelli bu ki, hasta Recep Peker'i, bir müddet daha sonra ve ölümünden biraz önce, erimiş, solmuş-sönmüş, bitmiş bir halde Konyalıda yemek yerken gördüm ve derhal yanına gidip elini sıktım:

– Beyefendi, dedim; Başvekâlette aramızda geçenler, mahkemede söylendiği, bazı imâlarla gazetelerde aksettirildiği ve kulaktan kulağa yayıldığı halde onları yalanlamaya kalkmadınız! İktidar mevkiinde gösterdiğiniz bu asaletten, şimdi, düşük olduğunuz şu sırada sizi tebrik etmek isterim!

İçlerinde, gazı tükenmiş, yalnız fitilleri yanmakta birer idare lâmbası tüttüğü hissini veren fersiz gözlerini üzerime dikti ve her zamanki acı çizgilerini garip bir şekilde tatlılaştırıcı bir tebessümle:

– Necip Fazıl, dedi; biz söylediğini inkâr edenlerden, tükürdüğünü yalayanlardan değiliz! Böylelerini bizde arama!

Demokrat Parti kadrosunu ve Adnan Menderes'i kastediyor ve bir türlü anlayamıyordu ki, benim Demokrat Partiye aleyhtarlığım, onu sadece Halk Partisi fideliğinde yetiştirilmiş ve ezbere bir demokrasi aşısıyla değiştirilmeye çalışılmış, aynı fasileye bağlı ayrı bir nebat bilmekten geliyor ve Adnan Menderes'e yönelişimiz de Partisi içinde bir inkılâp telkin etmek gayesinden doğuyordu.

Öyleyse benim, Halk Partisine 100 vurmadan Demokrat Partiye 1 vurmama imkân düşünülebilir miydi? Recep Peker, bu inceliği nasıl olup da düşünememiş ve Başvekâlette, tek başına Demokrat Partiye hedef tutmak teklifinde nasıl bulunabilmiş!!?

Çünkü, benim esasla muvazaa teşhisime rağmen kendisiyle bu Faili arasında hiçbir muvazaa yoktu; Recep Peker, kendi folluğunun yumurtasından çıkma bu melez civcivi gagalayıp öldürmekten başka emel sahibi değildi, benim de böyle bir emel

yolunda kullanılabileceđimi ummuřtu.

Namütenahi budala ve kaba olmasına rağmen metodu erkekçeydi ve işte açıkça söylüyordu:

– Biz tükürdüğünü yalayanlardan değiliz!

0, kapkara nasipsiz, fakat mert kalabilmiş, bir insan...